

Små pengebeløp involvert, men krass kritikk av misjonsuhjelp 25/6-83

ARVE HOFF

Forfatterne av en rapport om fire u-hjelps prosjekter som drives av norske misjonærer i Syd-Amerika, trekker en hovedkonklusjon som kan sies å være tannløs og nærmest selvsagt — nemlig at de fire prosjektene ikke har gitt de best mulige utviklingsresultater. Hvor mange u-hjelps prosjekter er det nå egentlig som gir maksimal uttelling?

Når man derefter går nærmere inn på det enkelte prosjekt, blir det til dels anvendt adskillig tyngre skyts. Om ett prosjekt skriver forfatterne at de vanskelig kan anbefale at Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD) opprettholder sin støtte, og et annet prosjekt slipper ikke mye bedre fra det. Kritikken spenner over et vidt spektrum — fra utdigg sammenblanding av religiøs virksomhet og sosialt arbeide til sterkt sviktende planlegning, mangelfull innsikt i sosialpolitiske og politiske forhold, bruk av uegnet teknisk utstyr og manglende profesjonell bakgrunn. Også NORAD må tåle kritikk. Forfatterne mener at direktoratet burde ha ydet misjonærene «et minimum av faglig støtte», og at man på et tidligere tidspunkt skulle ha sørget for en vurdering av prosjektene, som har eksistert i nesten ti år.

Den såkalte evalueringsrapport er utarbeidet av en uavhengig gruppe oppnevnt av NORAD og ledet av den argentinske sosialantropologen Eduardo Archetti, som arbeider ved Universitetet i Oslo. Gruppen har dess-

uten bestått av to nordmenn, to peruvianere og en paraguayener.

Prosjekte det dreier seg om er følgende: En internatskole og et helseprosjekt som Den Norske Santalmisjonen driver i Ecuador, og to «indianer-kolonier» som Pinsevennes Ytre Misjon driver i Paraguay. Prosjektene har gjennom ca. 10 år mottatt støtte fra NORAD, som årlig avsetter et forholdsvis mindre beløp til fordeling blant private organisasjoner som driver utviklingshjelp.

Evalueringsrapporten ble presentert på en pressekonferanse i Oslo igår, etter at hovedpunktene i den allerede var «lekket ut» og hadde vakt betydelig interesse i massemediene. Det er en interesse som nok i noen grad må tilskrives det forhold at det her gjelder u-hjelp i misjonærers regi. Dessuten at rapporten kom på et tidspunkt da Norge nettopp hadde fått en egen bistandsminister, Reidun Brusletten, som selv har vært engasjert i misjonsarbeide og som allerede ved sin utnevnelse ga uttrykk for at hun mente u-hjelps penger kanalisert gjennom misjonsorganisasjoner var vel anvendte penger.

Rapporten har allerede resultert i en sterk oppblussing av debatten om denne form for u-hjelp og den uunngåelige sammenblanding av u-hjelps arbeide og evangelistisk virksomhet som dermed oppstår. Det er en debatt som sikkert vil bli ført også på den store «høring» omkring rapporten som skal arrangeres i august.

NORAD står dessuten overfor spørsmålet om i hvilken grad

Dosent Eduardo Archetti (til høyre) og sosialarbeider og selv mangeårig misjonær i Ecuador, Jarle Kottman.

(Foto: Ole Chr. Frenning)

direktoratet skal «overvåke» de tallrike private organisasjoner som mottar norsk statlig støtte i sitt u-hjelps arbeide — ca. 70 organisasjoner i 1982. En slik støtte må nødvendigvis gis på basis av tillit, med mindre NORADs organisasjon skal utbygges

Men ellers kan det muligens være på sin plass å understreke at det er relativt beskjedne skattepenge-beløp man har å gjøre med i denne forbindelse. Av en samlet norsk u-hjelp i fjor på 3,6 milliarder kroner, ble bare ca. 160 millioner kroner fordelt på private organisasjoner. Av disse 160 millioner gikk omtrent 40 millioner til misjonsorganisasjoner. Det hører også med i bildet at de fire prosjektene som omhandles i den aktuelle evalueringsrapporten, tilsammen ikke har mottatt mer enn ca. 15 millioner kroner over en periode på 10 år.

Misjonærene får i rapporten rosende omtale for sin offervilje, sin nøysomhet og sine sprogkunnskaper. Rent generelt fremholdes det videre at de fire prosjektene har vært rettet mot de fattigste samfunnsgrupper, med andre ord mot dem som mest trenger hjelp. Men de seks som har vurdert prosjektene, mener samtidig at virksomheten gjennomgående har hatt korttidseffekt og nærmest preg av nødhjelp, og at den følgelig ikke har bidratt til å legge grunnlag for en selvforsterkende sosial vekst. Dertil kommer for eksempel kritikken mot et angivelig utilbørlig religiøst, protestantisk press overfor de katolske elever ved Santalmisjonens internatskole i Ecuador og en krass «teknisk» kritikk av Pinsevennes ene indianerkoloni i Paraguay.